

Avrupa Ülkeleri ile Türkiye'nin Kuşe Kâğıt Üretimi ve Dış Ticaret Miktarları Üzerine Bir Araştırma

İlker AKYÜZ¹, Esat GÜMÜŞKAYA¹, Tarık GEDİK²

Özet

Ekonomik kalkınma açısından ülkemizde orman ürünleri sanayi önemli bir yer tutmaktadır. Orman ürünleri sanayi sektörü içerisinde yer alan kâğıt ve kâğıt hamuru sektörü ekonomiye kattığı katma değer açısından değerlendirilmelidir. Bu çalışmada kâğıt sanayi'nin alt sektörlerinden olan Kuşe kâğıt üretimi, ihracat ve ithalatı Avrupa ülkeleri ve Türkiye bazında 12 yıllık dönem için incelenmiş olup, Avrupa ülkeleri ve Türkiye için son durum analiz edilmiştir. Türkiye kuşe kâğıt üretiminde 27 Avrupa ülkesi içinde 13. Sırada olduğu bulunurken; ihracat ve ithalat miktar ve değerlerinde ise son sıralarda yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Kuşe Kâğıt, Üretim, İhracat, İthalat

A Research on the Production and Foreign Trade of the Coated Paper in Turkey and European Countries

Abstract

Forest Products Industry has an important role in economic development. Pulp and paper sector in Forest Products Industry should be regarded in terms of its primary value-adding activities. This study investigates coated paper production of the sub-sector of pulp paper industry in Turkey and European Union countries for the last 12 years. It also analyzes export and import capacity for coated paper in Turkey and European Union countries. Turkey is placed 13th for coated paper production among 27 European countries while Turkey is with the lowest figures in terms of import and export.

Keywords: Turkey, Coated paper, Production, Export, Import

Giriş

İnsanoğlu, var olduğu ilk dönemlerden beri ticaret yapmaktadır. Ticaret ilk önceleri, bugün takas olarak adlandırılan, mal karşılığı mal şeklinde yapılırken, tüketim alışkanlıklarının ve ihtiyaçların farklılaşması ile sadece takası yapılan ürünlere bağlı kalınmaması amacıyla ve elbette paranın bulunup kullanımının yaygınlaşması ile neredeyse tamamen para karşılığı mal satışı şekline dönmüştür (Akın, 2010).

Ülke sınırlarının oluşmaya başladığı dönemlerden bu yana da sınır ötesi yapılan ticaret, yani uluslararası veya dış ticaret olarak adlandırılan bir ticaret sistemi gelişmiştir (Akın, 2010).

Dünya üzerindeki ülkeler kendilerinde üretilmeyen ya da bir başka ülkelere göre nispi olarak daha pahalıya ürettikleri bazı mal ya da hizmetleri diğer ülkelere talep etmeleri ya da aynı nedenlerle kendilerinden talep edilen bazı mal ve hizmetleri arz etmelerine “Dış Ticaret” adı verilir (Karacan, 2010).

Uluslararası ekonomik ilişkilerde en önemli yeri dış ticaret almaktadır. Hiçbir ülke kendi sahip olduğu kaynaklarla ihtiyaçlarını karşılayamaz. Bu durum dünya üzerinde bulunan kaynakların kıt insan ihtiyaçlarının sonsuz olması gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Dış ticaret, para ekonomisinin yerleşmesinden önce bile trampa ekonomisinin uygulandığı dönemlerden

¹ KTÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü 61080 Trabzon iakyuz@ktu.edu.tr

² DÜ Orman Fakültesi Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü 81620 Düzce tarikgedik@duzce.edu.tr

günümüze değin süregelmektedir. Niceliksel olarak inişli çıkışlı bir grafik göstermiş olmasına rağmen, her zaman için ekonomilerin temel bir ögesi olma özelliğini korumuştur (Kabal, 2007).

Dış ticarete, herhangi bir mal veya mal gurubu bir ülkeden başka bir ülkeye geçmekte bunun karşılığında bir diğer ülkeden bir mal veya mal gurubu o ülkeye girmektedir. Bir başka deyişle, dış ticaret bir ülkenin ithalat ve ihracat hareketlerinin toplamını ifade eden ve bir ülkenin ödemeler bilançosu içinde en önemli kalemi oluşturmaktadır (Kabal, 2007).

İhracat; enerji, yatırım malları ve ara malları gibi önemli finansmanı için gerekli olan kıt döviz kaynaklarını sağlamada, bir ülkenin büyüme sürecinde oldukça önemlidir. İhracatın ekonomik büyüme üzerindeki bazı önemli etkileri şöyle özetlenebilir: İhracat rekabeti artırır. Dış ticaret verimlilik artışının yanı sıra yeni teknolojilerin elde edilmesini ve yayılmasını sağlayarak ekonomik büyüme oranını da artırmaktadır. İhracat, rekabet avantajlarından yararlanma imkânı sağlar. İçerde ve dışarıda çeşitli yeni fırsatlar ortaya çıkarır. İç pazarı dar olan ekonomiler ancak ihracat yoluyla ekonomik ölçekte üretim yapma imkânlarını elde ederler (Şimşek ve Kadılar, 2005; Aktaş, 2009).

İthalat; kamu ahlakı, kamu düzeni veya kamu güvenliği, insan, hayvan ve bitki sağlığının korunması veya sını ve ticari mülkiyetin korunması amacıyla ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde alınan önlemler kapsamı içinde (özel izinle ithal edilen) ve dışında kalan (serbestçe ithal edilen) malların, İthalat mevzuatı ile Gümrük Mevzuatı'na uygun şekilde fiili ithalatının yapılması (yurda sokulması) ve Kambiyo Mevzuatı'na göre bedelinin ödenmesi işlemlerinin bütünü olarak tanımlanmıştır (Gürsoy, 2011).

Orman ürünleri piyasa talebinin araştırıldığı çalışmalarda; Türkiye'de orman ürünü işleyen tesislerin hammadde işleme kapasitesinin 25 milyon m³'lere ulaştığı, bugün için mevcut kapasitenin %55'inin kullanılabilirdiği ve işlenen hammadde miktarının yaklaşık 14 milyon m³ civarında olduğu belirlenmiştir (Kaplan, 2007).

Yapılan bu çalışma ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün istatistik verilerinden yararlanılarak Türkiye'nin kuşe kâğıt sektöründe 1999-2010 yılları arasındaki dış ticaret değerlerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye ve Avrupa Birliği bünyesinde kuşe kâğıt ticareti bakımından ilk ona giren ülkelerin ihracat, ithalat değerleri dolar bazında karşılaştırılmıştır.

Materyal ve Yöntem

Araştırmada Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (URL) istatistik veri tabanından alınan kuşe kâğıt sektörünün 1999-2010 yılları arasındaki üretim, ihracat, ithalat miktar ve dolar bazında değerleri bu ürün grubunda önde giden ilk on Avrupa ülkesi ve Türkiye için karşılaştırmalar yapılmıştır.

Çalışma SPSS ve Excel bilgisayar paket programında değerlendirilerek, ihracatların ithalatı karşısına oranları ülkeler için ayrı ayrı verilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Sonuçlar tablolar ve grafikler halinde sunulmuştur.

Bulgular

Yapılan araştırma sonucunda kuşe kâğıt üretiminde önde giden ilk on Avrupa ülkesi ve Türkiye için 1999-2010 yılları arasındaki veriler Çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1'den de görüldüğü gibi Avrupa Ülkeleri kuşe kâğıt üretiminde birinci sırada yer alan ülke Finlandiya'dır. Finlandiya aynı zamanda Avrupa kıtası içinde de en çok üretimi gerçekleştiren ülkedir. Toplam 12 yıllık dönem içerisinde Finlandiya'nın üretim miktarı 57.706.508 ton'dur. İkinci sırada ise toplam 52.663.918 ton ile Almanya, üçüncü sırada ise 27.266.728 ton ile İtalya gelmektedir. Türkiye ise 1999-2010 yılları arasında toplam 527.000

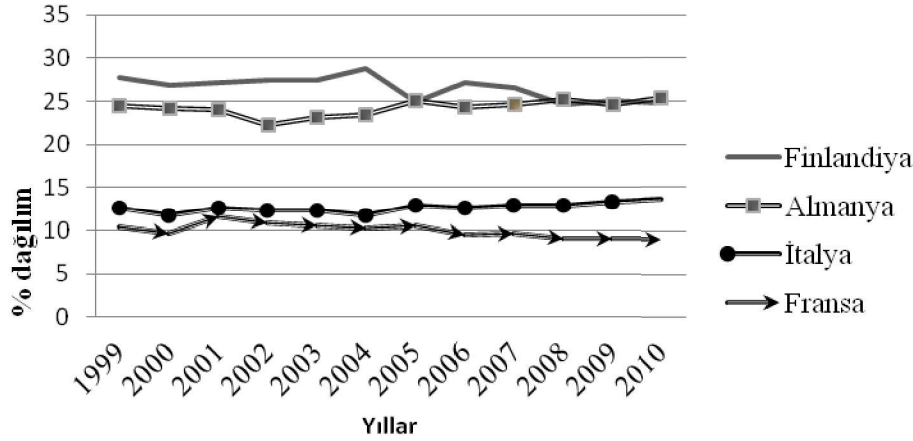
ton kuşe kâğıt üretimi gerçekleştirmiştir. Bu miktar Türkiye'yi 27 Avrupa ülkesi arasında kuşe kâğıt üretiminde on üçüncü sırada yer almasını sağlamıştır.

12 yıllık dönem içinde kuşe kâğıdı üretiminde yer alan ilk on Avrupa ülkeleri için en çok üretim toplamda 20.165.669 ton ile 2007 yılında gerçekleştirmiştir. Kuşe kâğıt üretiminde ilk sırada yer alan Finlandiya en çok üretimi 5.744.000 ton ile 2004 yılında gerçekleştirmiştir.

Çizelge 1. Kuşe Kâğıt Üretim Miktarları 1999-2010 (Ton) Avrupa İlk on Ülke ve Türkiye

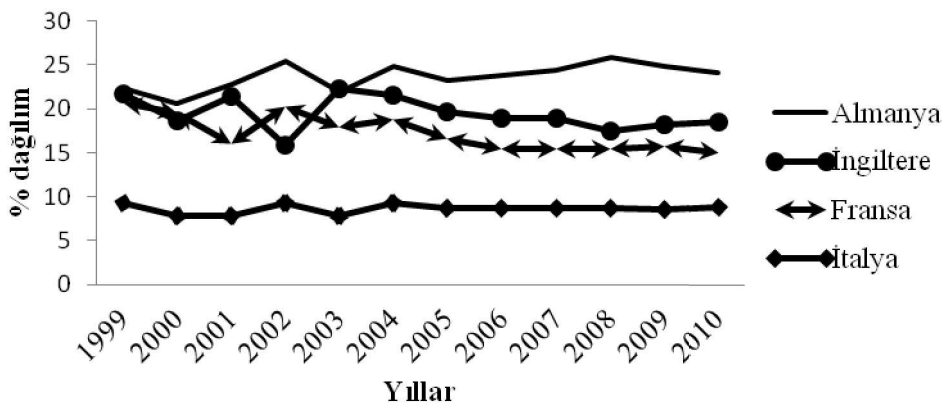
	Yıllar							
	1999		2000		2001		2002	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Finlandiya	4.482.000	27.8	4.881.000	26.8	4.389.000	27.1	4.738.000	27.4
Almanya	3.956.000	24.5	4.406.000	24.2	3.900.000	24.1	3.846.000	22.3
İtalya	2.021.000	12.6	2.120.693	11.7	2.017.000	12.5	2.126.015	12.3
Fransa	1.675.000	10.3	1.754.000	9.6	1.791.000	11.5	1.864.000	10.8
Avusturya	1.213.000	7.5	1.281.000	7.0	1.168.000	7.3	1.285.000	7.5
İsveç	1.038.000	6.4	1.142.000	6.2	532.000	3.3	1.002.000	5.8
Belçika	0	0	838.000	4.5	767.000	4.7	796.000	4.5
İngiltere	793.000	4.9	831.000	4.5	708.000	4.3	667.000	3.8
İspanya	511.200	3.1	524.000	2.8	510.000	3.1	554.000	3.2
Hollanda	473.000	2.9	499.000	2.7	416.000	2.5	427.000	2.4
Toplam	16.162.200	100	18.276.693	100	16.198.000	100	17.305.015	100
Türkiye	22.000		27.000		12.000		13.000	
	Yıllar							
	2003		2004		2005		2006	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Finlandiya	5.032.000	27.5	5.744.000	28.8	4.958.000	24.9	5.456.000	27.2
Almanya	4.202.000	23.1	4.667.000	23.4	4.978.000	25.1	4.885.000	24.4
İtalya	2.219.000	12.2	2.340.000	11.8	2.542.007	12.8	2.500.517	12.5
Fransa	1.896.000	10.4	2.016.000	10.1	2.062.000	10.4	1.885.000	9.4
Avusturya	1.289.000	7.1	1.396.906	6.9	1.405.000	7.1	1.471.000	7.4
İsveç	966.000	5.3	1.114.200	5.6	1.223.000	6.1	1.066.000	5.4
Belçika	930.000	5.2	961.000	4.8	957.000	4.8	957.000	4.7
İngiltere	708.000	3.8	717.000	3.5	719.000	3.6	678.000	3.3
İspanya	557.000	3.0	591.000	2.9	643.000	3.2	695.000	3.4
Hollanda	434.000	2.3	450.000	2.2	417.000	2.0	470.000	2.3
Toplam	18.233.000	100	19.997.106	100	19.904.007	100	20.063.517	100
Türkiye	13.000		13.000		13.000		13.000	
	Yıllar							
	2007		2008		2009		2010	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Finlandiya	5.331.362	26.5	4.636.565	24.6	3.857.581	25.1	4.201.000	24.8
Almanya	4.969.000	24.7	4.766.000	25.2	3.787.000	24.6	4.301.918	25.4
İtalya	2.599.037	12.9	2.437.090	12.9	2.044.250	13.3	2.300.119	13.6
Fransa	1.909.100	9.5	1.718.001	9.1	1.392.795	9.1	1.536.588	9.1
Avusturya	1.491.000	7.4	1.512.256	7.9	1.122.119	7.3	1.264.531	7.5
İsveç	1.065.000	5.3	1.245.000	6.6	904.000	5.9	1.025.000	6.0
Belçika	957.000	4.7	983.822	5.2	983.822	6.4	981.489	5.7
İngiltere	649.170	3.2	455.314	2.4	284.046	1.8	390.351	2.3
İspanya	712.000	3.5	695.442	3.7	590.985	3.8	548.863	3.2
Hollanda	483.000	2.3	472.000	2.4	430.000	2.7	414.260	2.4
Toplam	20.165.669	100	18.921.490	100	15.396.598	100	16.964.119	100
Türkiye	13.000		86.000		86.000		216.000	

Şekil 1’de Avrupa Ülkeleri kuşe kâğıdı üretiminde ilk 4 sırada yer alan ülkeler ve üretim miktarları % dağılım şeklinde gösterilmiştir.

Şekil 1. Kuşe kâğıt üretiminde ilk dört ülke

1999-2012 yılları arasında kuşe kâğıt ithalatında önde gelen, ilk on sırada yer alan ülkeler ve Türkiye için miktarlar ve % dağılımları Çizelge 2 ve Şekil 2’de verilmiştir. Kuşe kâğıt ithalatında önde gelen ülkeler Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya’dır Bu yıllar arasında ithalatta ilk sırada yer alan ülke Almanya’dır. Almanya 12 yıllık dönemde toplam olarak 30.148.508 ton kuşe kâğıt ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ülkeyi 24.621.605 ton ile İngiltere izlemiştir. Almanya en fazla ithalatı ise 3.069.000 ton ile 2007 yılında yapmıştır. Yılların dağılımına bakıldığında Avrupa ülkelerinin en fazla toplamda kuşe kâğıt ithalatını 2007 yılında 12.600.479 ton ile yaptığı görülmektedir. Türkiye 12 yıllık bu dönemde toplam 2.462.045 ton kuşe kâğıt ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu miktar Türkiye’yi Avrupa ülkeleri arasında 12. sırada yer almasını sağlamıştır. 1999-2012 yılları toplam kuşe kâğıt ithalatının %23,6’lık kısmını Almanya gerçekleştirmiştir. Bu ülkeyi %19,3’lük pay ile İngiltere, %17,1’lik pay ile Fransa izlemektedir. En az ithalatın gerçekleştiği yıl 2002 olup bu yılda toplam on Avrupa ülkesinin toplam ithalatı 9.063.475 ton olarak bulunmuştur.

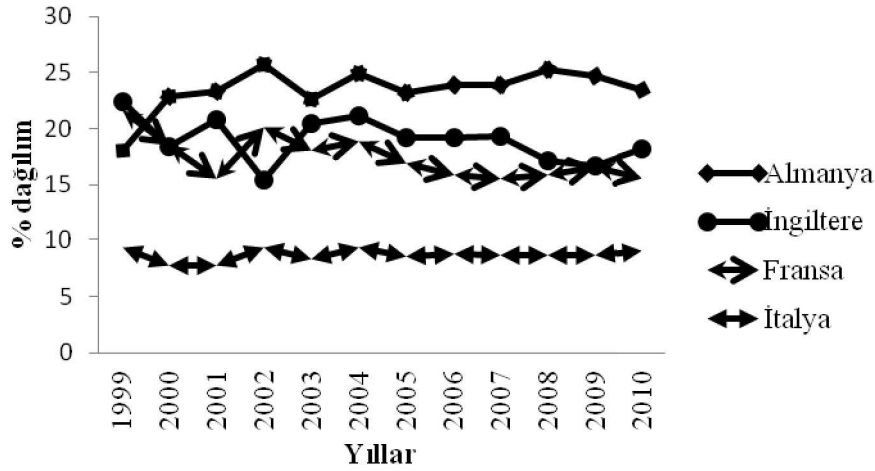

Şekil 2. Avrupa ülkelerinde kuşe kâğıt ithalatında ilk dört ülke

Çizelge 2. Kuşe Kâğıt İthalat Miktarları (Ton) 1999-2010 Avrupa İlk on Ülke ve Türkiye

	Yıllar							
	1999		2000		2001		2002	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	2.102.000	22.4	2.196.000	20.6	2.156.000	22.8	2.311.000	25.5
İngiltere	2.020.000	21.6	1.981.000	18.6	2.007.757	21.3	1.447.633	15.9
Fransa	1.940.000	20.7	2.074.879	19.5	1.505.240	15.9	1.826.138	20.2
İtalya	881.000	9.4	874.000	8.2	768.000	8.2	845.854	9.4
İspanya	804.000	8.6	875.347	8.2	661.000	6.9	740.000	8.2
Belçika	0	0	943.000	8.9	909.670	9.7	638.439	7.1
Hollanda	720.000	7.7	667.000	6.2	596.100	6.2	527.400	5.9
Polonya	316.500	3.3	358.400	3.3	343.000	3.6	314.600	3.4
Avusturya	384.000	4.0	487.000	4.5	316.000	3.3	235.000	2.5
Danimarka	222.000	2.3	223.000	2.0	206.000	2.1	177.411	1.9
Toplam	9.389.500	100	10.679.626	100	9.468.767	100	9.063.475	100
Türkiye	144.00		163.000		105.000		162.000	
	Yıllar							
	2003		2004		2005		2006	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	2.351.000	21.9	2.655.000	24.8	2.653.000	23.2	2.867.397	23.8
İngiltere	2.394.227	22.3	2.300.408	21.5	2.235.646	19.6	2.276.890	18.9
Fransa	1.915.379	17.8	2.017.622	18.8	1.885.087	16.5	1.855.380	15.4
İtalya	860.278	7.9	1.000.250	9.4	991.020	8.7	1.053.329	8.8
İspanya	777.000	7.3	682.000	6.3	936.000	8.2	1.191.000	9.8
Belçika	955.826	8.9	454.408	4.2	1.010.000	8.8	1.005.555	8.3
Hollanda	537.800	4.9	585.400	5.4	662.000	5.7	675.300	5.5
Polonya	411.300	3.8	468.500	4.3	506.400	4.4	569.300	4.7
Avusturya	326.000	3.0	350.000	3.2	333.000	2.9	359.000	2.9
Danimarka	247.509	2.2	228.234	2.1	235.290	2.0	229.746	1.9
Toplam	10.773.319	100	10.741.822	100	11.447.443	100	12.082.897	100
Türkiye	162.000		162.000		242.000		242.000	
	Yıllar							
	2007		2008		2009		2010	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	3.069.000	24.4	3.032.000	25.9	2.334.000	24.9	2.422.111	24.1
İngiltere	2.376.615	18.9	2.023.442	17.4	1.694.866	18.1	1.863.481	18.5
Fransa	1.936.749	15.4	1.783.258	15.3	1.469.167	15.7	1.514.479	15.1
İtalya	1.106.169	8.8	1.023.974	8.8	801.046	8.6	894.654	8.9
İspanya	1.042.471	8.3	898.440	7.7	721.524	7.7	680.730	6.8
Belçika	1.113.937	8.9	1.072.392	9.2	882.231	9.3	1.074.638	10.6
Hollanda	742.500	5.8	664.000	5.7	536.100	5.7	523.044	5.1
Polonya	608.006	4.8	593.026	5.0	478.494	5.0	577.102	5.7
Avusturya	377.000	2.9	382.000	3.2	323.060	3.4	346.000	3.4
Danimarka	228.032	1.8	212.596	1.8	155.521	1.6	187.088	1.8
Toplam	12.600.479	100	11.685.128	100	9.396.009	100	10.083.327	100
Türkiye	291.968		258.853		264.837		264.387	

Avrupa Ülkeleri ve Türkiye'nin kuşe kâğıt ithalat değerleri dolar bazında Çizelge 3 ve Şekil 3'de gösterilmiştir. Kuşe kâğıt ithalat değerlerinde Almanya ilk sırada yer alırken bu ülkeyi İngiltere ve Fransa takip etmektedir. 1999-2012 yılları arasında Almanya toplam 27.605.415 (000\$)'lık ithalat gerçekleştirirken, İngiltere bu yıllarda toplam 12.138.826 (000\$), Fransa 8.886.235 (000\$)'lık ithalat yapmıştır. 12 yıllık ortalamalara bakıldığında Almanya ithalatta toplam %23,5 İngiltere %19,0 ve Fransa %17,4'lük payları alarak ilk sıradaki ithalatçı ülkeleri oluşturmuştur. Türkiye toplam 12 yıllık dönemde 2.306.779 (000\$)'lık ithalat gerçekleştirmiş olup, bu değer 27 Avrupa ülkesi arasında Türkiye'yi 11. sırada tutmuştur. Avrupa Ülkeleri ilk on ülkesinin en fazla ithalatı gerçekleştirdiği değer bazında yıl 12.915.762 (000\$) ile 2008'dir.

Şekil 3. Avrupa ülkelerinde kuşe kâğıt ithalat değerlerinde (1000\$) ilk dört ülke ve yıllara göre aldıkları paylar

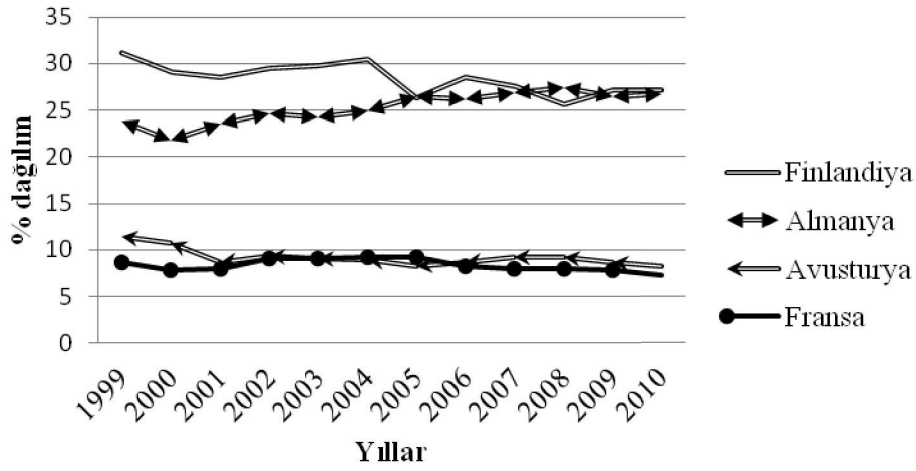
Avrupa Ülkelerinde kuşe kâğıt ihracatında önde gelen ilk on ülke ve Türkiye için 1999-2010 yılları arasındaki miktarlar Çizelge 4 ve Şekil 4'de gösterilmiştir. Kuşe kâğıt ihracatında Avrupa ülkeleri arasında Finlandiya önde gelmektedir. Finlandiya 1999-2010 yılları arasında toplam olarak 55.537.532 ton ihracat gerçekleştirmiştir. Finlandiya en fazla ihracatı 2004 yılında toplam 5.372.838 ton kuşe kâğıdı ile yapmıştır. Toplam 12 yıllık araştırma kapsamında Finlandiya'nın ihracattan aldığı toplam pay %28,4'dür. İkinci ihracatçı olan Almanya ise 1999-2010 yılları arasında toplam 49.613.960 ton ihracat gerçekleştirmiş olup bu değer Avrupa Ülkeleri kuşe kâğıt ihracatçı ülkeleri arasında toplam payın %25,2'sini oluşturmaktadır. Avusturya 1999-2010 yılları arasında toplam 17.923.070 ton ihracat miktarı ile 3. Sırada yer almaktadır. Türkiye ise toplam 12 yıllık süreçte 25.284 ton ihracat yaparak Avrupa Ülkeleri arasında son sıralarda yer almıştır.

Çizelge 3. 1999-2010 yılları arasında Avrupa ülkeleri (ilk on) ve Türkiye'nin kuşe kâğıt ithalatı (1000\$)

	Yıllar							
	1999		2000		2001		2002	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	1.332.293	18.1	2.032.041	22.9	1.774.917	23.3	1.842.340	25.8
İngiltere	1.657.043	22.5	1.622.546	18.4	1.585.924	20.8	1.104.573	15.5
Fransa	1.601.805	21.7	1.631.410	18.5	1.195.534	15.7	1.446.189	20.2
İtalya	690.291	9.4	701.937	7.9	595.106	7.8	674.202	9.4
İspanya	654.721	8.9	673.306	7.7	590.469	7.8	575.369	8.0
Belçika	0	0	727.573	8.3	701.555	9.1	481.939	6.7
Hollanda	634.439	8.6	545.740	6.2	486.979	6.3	440.829	6.1
Polonya	274.900	3.7	291.587	3.2	279.506	3.6	256.843	3.5
Avusturya	331.706	4.4	427.704	4.8	259.368	3.3	186.495	2.6
Danimarka	204.415	2.7	188.095	2.1	180.271	2.3	157.733	2.2
Toplam	7.381.613	100	8.838.939	100	7.649.629	100	7.166.512	100
Türkiye	129.912		148.585		89.559		128.772	
	Yıllar							
	2003		2004		2005		2006	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	2.124.021	22.6	2.492.988	24.9	2.433.488	23.2	2.616.660	23.9
İngiltere	1.929.634	20.5	2.116.612	21.2	2.012.239	19.2	2.101.560	19.2
Fransa	1.704.384	18.1	1.897.359	18.9	1.768.718	16.9	1.752.276	15.9
İtalya	776.932	8.3	924.215	9.3	891.773	8.5	958.695	8.8
İspanya	683.490	7.2	613.781	6.2	852.490	8.1	885.113	8.1
Belçika	798.883	8.4	398.008	3.9	873.862	8.3	881.579	8.1
Hollanda	510.196	5.4	568.367	5.6	662.229	6.3	664.205	6.0
Polonya	368.318	3.9	443.200	4.4	466.683	4.4	520.011	4.7
Avusturya	295.629	3.1	331.703	3.3	311.271	2.9	338.595	3.0
Danimarka	238.449	2.5	234.774	2.3	237.737	2.2	254.407	2.3
Toplam	9.429.936	100	10.021.007	100	10.510.490	100	10.973.101	100
Türkiye	128.772		128.772		232.864		232.864	
	Yıllar							
	2007		2008		2009		2010	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	3.019.926	23.9	3.261.676	25.3	2.367.316	24.7	2.307.749	23.5
İngiltere	2.422.950	19.3	2.215.606	17.2	1.601.722	16.7	1.784.749	18.2
Fransa	1.964.836	15.6	2.044.752	15.9	1.588.280	16.6	1.536.091	15.7
İtalya	1.090.019	8.7	1.123.309	8.7	821.815	8.6	893.864	9.1
İspanya	1.027.427	8.2	997.813	7.8	728.010	7.6	667.182	6.8
Belçika	1.065.505	8.4	1.107.273	8.5	837.136	8.7	970.898	9.8
Hollanda	771.136	6.1	828.703	6.4	627.268	6.5	572.213	5.8
Polonya	608.292	4.8	654.904	5.0	484.256	5.0	532.497	5.4
Avusturya	378.255	3.0	420.090	3.2	355.403	3.7	363.882	3.7
Danimarka	254.364	2.0	261.636	2.0	184.095	1.9	201.188	2.0
Toplam	12.602.710	100	12.915.762	100	9.595.301	100	9.830.313	100
Türkiye	263.547		270.966		276.083		276.083	

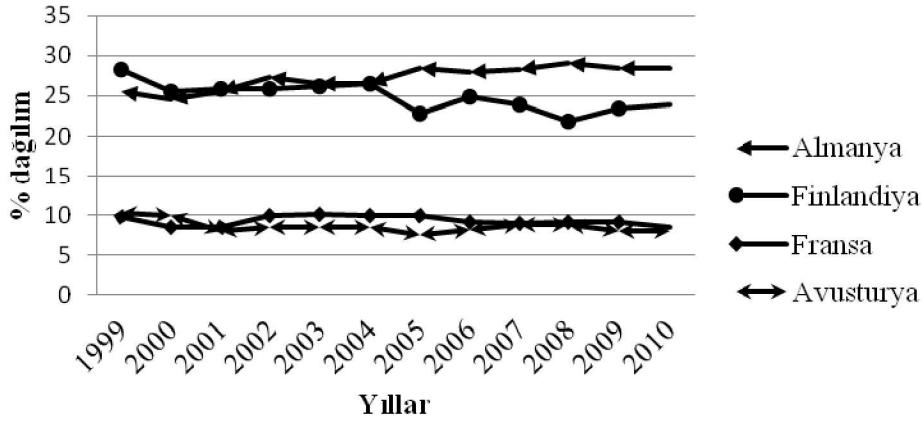
Çizelge 4. 1999-2010 yılları arasında Avrupa ülkeleri (ilk on) ve Türkiye'nin kuşe kâğıt ihracatı (Ton)

	Yıllar							
	1999		2000		2001		2002	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Finlandiya	4.195.000	31.1	4.528.266	29.1	4.054.047	28.5	4.390.145	29.5
Almanya	3.215.000	23.8	3.395.000	21.8	3.337.000	23.5	3.650.000	24.6
Avusturya	1.540.000	11.4	1.656.000	10.7	1.224.000	8.7	1.379.000	9.3
Fransa	1.176.000	8.7	1.214.410	7.8	1.111.157	7.9	1.354.452	9.1
İsveç	1.079.000	7.9	1.176.449	7.5	1.161.070	8.1	889.000	5.9
İtalya	881.000	6.6	898.000	5.7	897.000	6.3	1.001.854	6.8
Belçika	0	0	1.160.000	7.4	1.072.000	7.5	905.006	6.0
Hollanda	738.000	5.4	707.000	4.5	640.300	4.4	581.500	3.9
İspanya	372.000	2.7	474.522	3.0	470.000	3.3	489.000	3.3
İngiltere	334.000	2.4	398.000	2.5	264.999	1.8	247.356	1.6
Toplam	13.530.000	100	15.607.377	100	14.231.573	100	14.887.313	100
Türkiye	2.000		3.000		2.000		2.000	
	Yıllar							
	2003		2004		2005		2006	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Finlandiya	4.811.514	29.8	5.372.838	30.5	4.765.964	26.3	5.267.734	28.6
Almanya	3.888.000	24.2	4.382.000	24.9	4.783.000	26.4	4.819.804	26.1
Avusturya	1.461.000	9.0	1.577.000	8.9	1.502.000	8.3	1.592.000	8.7
Fransa	1.455.342	9.0	1.607.663	9.2	1.662.345	9.2	1.516.527	8.2
İsveç	939.000	5.9	1.477.960	8.3	1.443.496	7.9	1.238.692	6.7
İtalya	1.045.129	6.5	1.166.004	6.6	1.310.055	7.3	1.335.070	7.2
Belçika	1.081.346	6.8	920.630	5.2	1.306.000	7.3	1.341.962	7.2
Hollanda	579.000	3.6	542.000	3.0	589.700	3.2	597.900	3.2
İspanya	481.000	2.9	302.000	1.7	587.000	3.2	633.000	3.4
İngiltere	374.922	2.3	317.832	1.7	172.818	0.9	134.401	0.7
Toplam	16.116.253	100	17.665.927	100	18.122.378	100	18.476.820	100
Türkiye	2.000		2.000		2.000		2.000	
	Yıllar							
	2007		2008		2009		2010	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Finlandiya	5.235.417	27.6	4.516.646	25.6	3.899.496	27.1	4.500.465	27.1
Almanya	5.071.000	26.8	4.834.000	27.4	3.812.000	26.5	4.427.156	26.7
Avusturya	1.744.000	9.2	1.625.460	9.2	1.244.610	8.7	1.378.000	8.3
Fransa	1.480.828	7.9	1.408.456	7.9	1.118.796	7.8	1.211.903	7.3
İsveç	1.214.000	6.4	1.210.305	6.9	852.563	5.9	899.524	5.5
İtalya	1.429.171	7.5	1.371.944	7.8	1.161.524	8.1	1.357.098	8.2
Belçika	1.296.167	6.8	1.298.721	7.3	1.074.418	7.4	1.255.578	7.5
Hollanda	712.800	3.7	603.300	3.4	560.100	3.8	752.751	4.5
İspanya	665.892	3.5	690.699	3.9	618.530	4.2	614.423	3.6
İngiltere	122.824	0.6	110.418	0.6	77.780	0.5	217.680	1.3
Toplam	18.972.099	100	17.669.949	100	14.419.817	100	16.614.578	100
Türkiye	2.242		3.298		1.372		1.372	

Şekil 4. Avrupa Ülkelerinde kuşe kâğıt ihracatında (ton) ilk dört ülke ve yıllara göre aldıkları paylar

Çizelge 5 ve Şekil 5’de Avrupa Ülkeleri kuşe kâğıt ihracatı değerlerinde dolar bazında önde olan ülkeler verilmiştir. 1999-2010 yılları arasında toplam 47.936.972 (000\$)’lık ihracat değeri ile Almanya ilk sırada yer almaktadır. Bu değer 12 yıllık dönemde kuşe kâğıt ihracatında ilk on Avrupa ülkesi içinde %27,1’dir. Bu ülkeyi %24,9 ile Finlandiya, %9,3 ile Fransa ve %8,8 ile Avusturya takip etmektedir. Almanya en fazla ihracat değerini 2008 yılında 5.421.385 (000\$) ile 2008 yılında gerçekleştirmiştir. Türkiye 12 yıllık araştırma döneminde toplam 24.267 (000\$)’lık ihracat gerçekleştirmiştir. Bu değer Türkiye’yi ihracatçı ülke konumundan çok uzakta tutmaktadır. Türkiye kuşe kâğıdı ürününde en fazla ihracatı 2008 yılında 4.071 (000\$) ile gerçekleştirmiştir.

Şekil 5. Avrupa Ülkelerinde kuşe kâğıt ihracat değerlerine göre ilk dört ülke ve yıllara göre aldıkları paylar

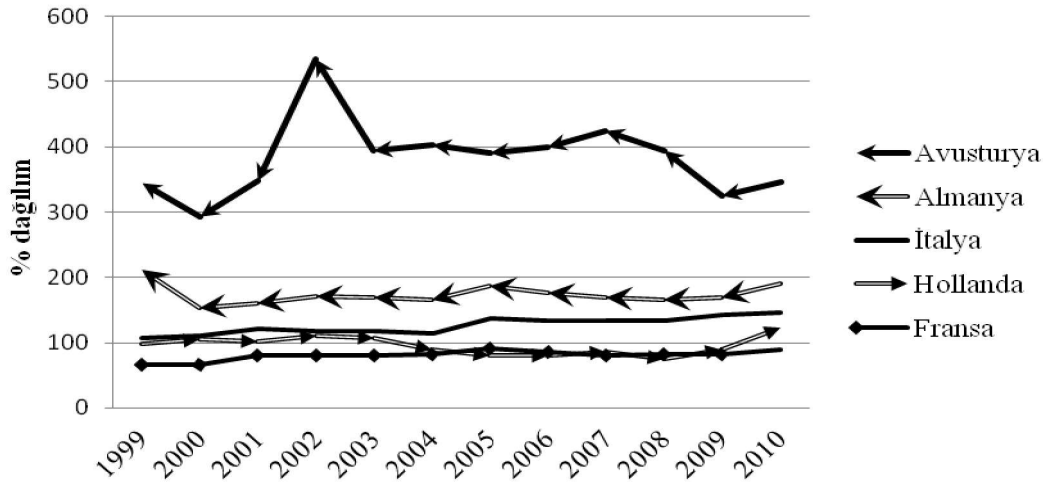
Çizelge 5. 1999-2010 yılları arasında Avrupa ülkeleri (ilk on) ve Türkiye'nin kuşe kâğıt ihracat değerleri (1000\$)

	Yıllar							
	1999		2000		2001		2002	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	2.831.461	25.4	3.135.688	24.5	2.853.322	25.4	3.169.736	27.3
Finlandiya	3.155.919	28.3	3.276.361	25.6	2.920.804	25.9	3.009.836	25.9
Fransa	1.074.557	9.7	1.085.943	8.5	969.706	8.7	1.157.102	9.9
Avusturya	1.142.337	10.3	1.260.832	9.9	905.103	8.1	999.027	8.6
İsveç	922.194	8.2	965.960	7.6	917.227	8.2	719.437	6.2
İtalya	747.751	6.6	782.014	6.1	728.403	6.4	796.702	6.9
Belçika	0	0	901.728	7.0	811.721	7.2	690.297	5.9
Hollanda	624.932	5.5	579.450	4.5	499.634	4.4	487.043	4.2
İspanya	300.215	2.6	406.681	3.1	377.227	3.3	376.388	3.2
İngiltere	372.246	3.3	410.619	3.2	274.364	2.4	225.154	1.9
Toplam	11.171.612	100	12.805.276	100	11.257.511	100	11.630.722	100
Türkiye	1.956		2.745		1.756		1.640	
	Yıllar							
	2003		2004		2005		2006	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	3.593.736	26.4	4.161.717	26.5	4.588.840	28.3	4.611.006	27.8
Finlandiya	3.561.149	26.2	4.180.799	26.6	3.693.590	22.8	4.149.772	24.9
Fransa	1.370.357	10.1	1.559.416	9.9	1.615.147	9.9	1.523.500	9.2
Avusturya	1.165.523	8.6	1.334.114	8.5	1.218.499	7.5	1.352.230	8.2
İsveç	723.586	5.4	1.376.779	8.8	1.330.703	8.2	1.038.927	6.3
İtalya	910.158	6.8	1.065.648	6.8	1.226.535	7.5	1.286.273	7.7
Belçika	916.411	6.9	912.309	5.7	1.246.026	7.6	1.283.329	7.7
Hollanda	547.557	4.2	506.856	3.2	535.247	3.2	532.799	3.3
İspanya	405.298	2.9	272.446	1.7	529.373	3.2	579.182	3.4
İngiltere	328.789	2.5	371.053	2.3	285.016	1.8	255.553	1.5
Toplam	13.622.564	100	15.741.137	100	16.268.916	100	16.612.571	100
Türkiye	1.640		1.640		1.640		1.640	
	Yıllar							
	2007		2008		2009		2010	
	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%	Miktar	%
Almanya	5.119.501	28.2	5.421.385	29.0	4.023.895	28.3	4.426.685	28.3
Finlandiya	4.351.418	23.9	4.108.489	21.9	3.332.614	23.4	3.747.436	23.9
Fransa	1.607.402	8.9	1.692.597	9.1	1.304.796	9.2	1.370.426	8.8
Avusturya	1.603.822	8.9	1.659.239	8.9	1.151.897	8.0	1.261.797	8.0
İsveç	1.075.201	5.9	1.229.601	6.6	818.737	5.8	824.983	5.3
İtalya	1.458.182	8.1	1.501.243	8.0	1.182.827	8.3	1.310.882	8.4
Belçika	1.351.463	7.5	1.436.219	7.7	1.094.954	7.7	1.193.230	7.6
Hollanda	662.846	3.6	633.043	3.4	562.983	3.9	706.298	4.5
İspanya	684.263	3.7	738.977	3.9	572.669	4.0	580.687	3.7
İngiltere	253.232	1.3	265.060	1.5	212.735	1.4	248.056	1.5
Toplam	18.167.330	100	18.685.853	100	14.258.107	100	15.669.880	100
Türkiye	2.761		4.071		1.389		1.389	

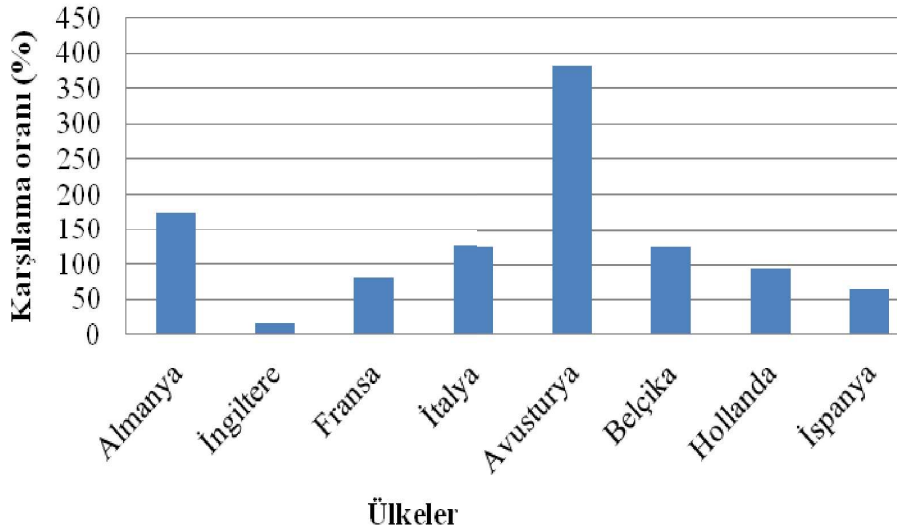
Çizelge 6, Şekil 6 ve Şekil 7'de Avrupa ülkelerinde kuşe kâğıt ihracatlarının ithalatı karşılama oranları verilmiştir. Çizelge 6'dan da görüldüğü gibi 12 yıllık ortalama en yüksek ihracatın ithalatı karşılama oranı %382 ile Avusturya'da gerçekleşmiştir. Bu ülkeyi %174 ile Almanya, %126 ile İtalya ve Belçika takip etmektedir. Avusturya en fazla ihracatın ithalatı karşılama oranını %535 ile 2002 yılında gerçekleştirmiştir. Türkiye için kuşe kâğıdı ürününde ihracatın ithalatı karşılama oranları %1 civarlarında olmaktadır.

Çizelge 6. Avrupa Ülkelerinde kuşe kâğıt ihracatının ithalatı karşılama başlıca ülkeler

Ülkeler	Yıllar												
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Ort
Almanya	212	154	160	172	169	166	188	176	169	166	169	191	174
İngiltere	22	25	17	20	17	17	14	12	10	11	13	13	16
Fransa	67	66	81	80	80	82	91	86	81	82	82	89	80
İtalya	108	111	122	118	117	115	137	134	133	133	143	146	126
Avusturya	344	294	348	535	394	402	391	399	424	394	324	346	382
Belçika	-	123	115	143	114	229	142	145	126	129	130	122	126
Hollanda	98	106	102	110	107	89	80	80	85	76	89	123	95
İspanya	45	60	63	65	59	44	62	65	66	74	78	87	64
Türkiye	1	1	1	1	1	0.7	0.7	1	1	1	0.5	0.5	0.8

Şekil 6. Avrupa Ülkelerinde kuşe kâğıt ihracatının ithalatı karşılama oranları

Şekil 7. Avrupa Ülkeleri kuşe kâğıt ihracatın ithalatı karşılama oranlarında % olarak lider ülkeler

Sonuçlar

Dış ticarete ön planda olan ülkeler, sürekli olarak değişen ekonomi içinde daha önemli roller üstlenecektir. İmalat sanayi içinde yer alan orman ürünleri sanayi, sürekli gelişme göstermesiyle önemli bir sanayi dalı konumundadır. Orman ürünleri sanayinin alt sektörlerinden biri olan kâğıt sektörü de günden güne önem kazanmaktadır. Bu sektörün içerisinde yer alan kuşe kâğıt ürünü ile ilgili yapılan bu çalışmada çıkan sonuçlar özetlendiğinde;

Kuşe kâğıt üretiminde Avrupa Ülkeleri içerisinde önde giden ülkeler Finlandiya, Almanya, İtalya'dır. 2010 yılı Avrupa ülkelerinin kuşe kağıt üretiminde Finlandiya toplam üretimin %24,8'ini, Almanya %25,4'ünü ve İtalya %13,6'sını gerçekleştirmiştir. Toplamda bu değer %63,8'dir.

Türkiye son 12 yıllık dönemde kuşe kâğıt üretiminde toplam olarak 527.000 tona ulaşmıştır. Son yıllarda ülkemizde kuşe kâğıt üretim miktarında artışlar olduğu görülmektedir.

Kuşe kâğıt ithalatında Avrupa Ülkeleri içerisinde son yıllarda Almanya, İngiltere ve İtalya'nın ithalatçı ülkelerin başında olduğu görülmektedir.

İthalatta 12 yıllık dönemde Türkiye'nin aldığı değerlere bakıldığında; 2000 yılında bir önceki yıla göre %13 artış, 2001 yılında bir önceki yıla göre %35 düşüş, 2002 yılında bir önceki yıla göre %35 artış, 2005 yılında bir önceki yıla göre %33 artış, 2008 yılında bir önceki yıla göre %12 düşüş ve 2009 yılında bir önceki yıla göre %2'lik bir artış olmuştur.

İhracat miktarlarına bakıldığında Finlandiya, Almanya ve Avusturya Avrupa Ülkeleri içerisinde ilk üç ihracatçı ülke konumundadır. Avrupa Ülkelerinin toplam ihracatının %60'dan fazlasını bu ülkeler gerçekleştirmektedir.

Türkiye kuşe kâğıt ihracatında Avrupa ülkelerinin içinde en son sırada yer almaktadır. Bu alanda ülkemiz maalesef diğer ülkelere göre oldukça düşük değerlerde kalmıştır.

İhracatın ithalatı karşılama oranlarında bakıldığında kuşe kâğıtla ilgili olarak Avusturya'nın son 12 yıllık ortalaması %382 olarak bulunmuştur. Avusturya'nın ihracatı ithalatının yaklaşık 4 katı olmaktadır. Almanya ise bu dönemde yaklaşık olarak 1.74 kat ihracat gerçekleştirirken, İtalya ve Belçika'da bu oran %126 olarak bulunmuştur.

Türkiye'nin 12 yıllık dönemde ise ihracatın ithalatı karşılama ortalama oranı %0,8'dir.

Kuşe kâğıt üretimi, ihracatı ve ithalatının Avrupa Ülkeleri ve Türkiye için aldığı değerler üzerine yapılan bu çalışmada Türkiye'nin bu alanda gerilerde kaldığı ve bu durumun ekonomiye olumlu katkı sağlaması için daha fazla teşvik, yatırım, iş alanı açılarak desteklenmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

Kaynaklar

- Akın, H. 2010. Dış Ticarete Alternatif Para Kazanma Yolları, Elma Yayınevi, 978-975-6093-12-2, Ankara.
- Aktaş, C. 2009. Türkiye'nin İhracat, İthalat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik Analizi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (18), 2; 35-47.
- Gürsoy, Y. 2011. İhracat ve İthalat Muhasebe Uygulamaları, Ordu Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayınları
- Kabal, A. K. 2007. (1980-2005) Yılları Arasında Uygulanan Ekonomik Politikalar Ve Bunların Dış Ticaret Üzerindeki Etkileri, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 75 s. Erzurum.
- Kaplan, E. 2008. Türkiye'de Orman Ürünleri Talebiyle Arz Kaynaklarının Değerlendirmesi ve Endüstriyel Plantasyonların Yeri. <http://www.ogm.gov.tr/yukle/ekaplan.doc>.
- Karacan, S. 2010. Dış Ticaret ve Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi, Umuttepe Yayınları, 978-605-5936-32-7, Kocaeli.

Şimşek, M. ve Kadılar, C. 2009. Türkiye'nin İhracat Talebi Fonksiyonunun Sınır Testi Yöntemi ile Eş Bütünleme Analizi, Doğu Üniversitesi Dergisi, 6.1.144-152.
URL//<http://www.fao.org>